

Michal Šperling

PŘÍRODNÍ KOU PACÍ JEZÍRKA

včetně
rozhovoru
se zahradním
architektem
**Ferdinandem
Lefflerem**

Michal Šperling

PŘÍRODNÍ KOU PACÍ JEZÍRKA

včetně
rozhovoru
se zahradním
architektem
**Ferdinadem
Lefflerem**

Grada Publishing

Obsah

- 9 Slovo úvodem
- 11 10 důvodů, proč si pořídit zahradní jezírko
- 17 Co byste měli vědět, když zatoužíte po přírodním jezírku
- 23 ≈ Jezírko očima zahradního architekta – rozhovor s Ferdinandem Lefflerem
- 35 Jezírka s technologiemi nebo bez. A co přírodní technologie?
- 39 Jak se o jezírko starat, aby bylo stále krásné?
- 43 ≈ Jezírko očima odborníka na péči a údržbu – rozhovor s Patrikem Synkem
- 51 Základem je dobrý projekt
- 53 ≈ Jezírko očima projektanta – rozhovor s Jiřím Peterkou
- 61 Jak se staví jezírko krok za krokem
- 67 ≈ Jezírko očima stavitele – rozhovor s Janem Hamplem
- 77 Přírodní bazén: Moderní alternativa i do menších zahrad
- 79 Jezírko a sauna: Nerozlučná dvojice
- 81 Voda v jezírku
- 83 ≈ Jezírko očima hydrochemičky – rozhovor s Eliškou Maršálkovou
- 91 Působení jezírka v náručí květin a okrasných trav
- 97 ≈ Jezírko očima biologa – rozhovor s Pavlem Munclingerem
- 101 Tůň: Poklad přírody
- 105 Koupaliště, biotopy a velká jezera
- 109 Jezírko očima majitelů
- 109 ≈ Dílo v rukou přírody
- 113 ≈ Ani kapka dešťovky nepřijde nazmar
- 117 ≈ Ruku v ruce s moderní architekturou
- 119 ≈ Vyžití pro děti od března až do října
- 124 O autorovi

Slovo úvodem

Voda mě bavila odjakživa. Už jako malý kluk jsem za deště rád vytvářel přehradu a přehra- boval se v písku i bahně, abych vybudoval ma- lou tůňku. V pozdějších letech proto vedla moje ži- votní dráha k vysokoškolskému studiu v oboru vodní stavby a následně se realizace kořenových čistíren vody a přírodních koupacích jezírek stala mou pro- fesí. První jezírko jsem postavil v roce 2008 v pražské Tróji a od té doby jsem jich společně s mými kolegy zhotovil přibližně dvě stovky.

Jezírka dokážou v zahradách i veřejných prostorech vytvořit krásný kousek přírody a přitáhnout do něj život, o čemž jsem se přesvědčil také u vlastního je- zírka, které jsme postavili v blízkosti našeho statku v Pošumaví. Trvalo mi poměrně dlouho, než jsem o tomto vodním prvku přesvědčil svou partnerku, ale jen co bylo jezírko na světě, společně se svými kama- rádkami a dětmi se od něj nehnuly a dokázaly v jeho blízkosti trávit celé dny i týdny. A radost z něj přetr- vává až do dnešních dnů.

Existuje řada přístupů k jezírkům. Protože mám však blízko k přírodě, hledám vždy cesty, jak s ní zů- stat v souladu. Jsem přesvědčen o tom, že jezírka tu mají být nejen pro lidi, ale také pro přírodu. A vlastní jezírko mne mnohé naučilo. Měl jsem příležitost deset let sledovat, jak funguje a co se děje s vodou bez použití technologií, a později jsem na něm vyzkoušel také pří- rodní čištění pomocí kořenové čistírny, jež dopomáhá k průzračnější vodě. Zároveň jsem si vlastní praxí ově- řil, že není důvod se bát dopouštění jezírka dešťovou vodou. Je to přirozené – když prší, jezírko se dopustí.

Těší mě, že o jezírka v českých zahradách roste zájem a vedle okrasných jezírek lidé také stále častěji hledají přírodní alternativu dříve hojně budovaných bazénů, kde by se mohli svlažit ve vodě bez chemie. Protože s kolegy pořádáme přednášky a konference o přírod- ních koupacích jezírkách, setkáváme se s řadou dotazů i zkušeností, mluvíme se zákazníky, kteří nám kladou otázky, ale také dávají zpětnou vazbu. Patří jim za to velké poděkování, protože právě jejich zásluhou máme prostor o věcech přemýšlet a posouvat se dál. Díky těmto diskuzím vznikl nápad připravit knihu, která by dokázala dotazy zodpovědět a na jednom místě zastře- šovala informace o koupacích jezírkách, které využívají přirozené čistící procesy nebo přírodní technologie čiš- tění. Věřím, že se taková publikace stane pro čtenáře nadčasovým průvodcem i zdrojem inspirace.

Netvrdím, že máme patent na rozum a způsob, ja- kým děláme jezírka my, je jediný správný. Možností, jak udělat dobré jezírko, je celá řada. Pouze tedy pre- zentujeme naše osobní postřehy, které se nám osvěd- čily v praxi a ukázalo se, že i po letech fungují.

Rád bych závěrem poděkoval všem kolegům, odbor- níkům i klientům, kteří věnovali svůj drahocenný čas a byli ochotni se podělit o své vlastní znalosti a zkuše- nosti. Díky nim můžete na jezírko nahlížet z mnoha různých úhlů pohledu a zjistit podrobnosti o jeho vý- stavbě a údržbě, způsobu, jak nový prvek co nejlépe zakomponovat do konceptu vaší zahrady či nahlédnout do světa rostlin a živočichů v blízkosti vodní plochy.

Přeji vám, abyste si užili své koupací jezírko – oázu přírody, kterou voda přinese do vaší zahrady.

Michal Šperling

10 důvodů, proč si pořídít zahradní jezírko

Vodní prvek v zahradě dokáže vyčarovat oázu klidu, kam se lze schovat před shonem všedních dní a nechat alespoň na chvíli odplout všechny starosti do dále. Láká k relaxaci, prospívá psychickému i fyzickému zdraví, nabízí možnost koupání bez použití chemie a způsob, jak pomoci přírodě v jejím rozkvětu. Existuje zkrátka celá řada důvodů, proč si přírodní jezírko pořídít.

1. Ozdoba zahrady

Lesklá vodní hladina odráží jako zrcadlo své okolí, rostliny, které ji lemují, i nebe. Neustále se přitom proměňuje. Přírodní jezírko je zkrátka klenotem zahrady a středobodem jejího života. Pokud máte k dispozici dostatečný prostor, vyplatí se situovat vodní plochu před okna domu. Na jezírku se totiž stále něco děje a člověk má tuto podívanou přímo před očima.

2. Voda, zdroj života

Škála živočišných druhů, které je možné okolo jezírka pozorovat, bývá opravdu pestrá. Svůj domov zde nalezne nejen vodní hmyz, jako jsou potápníci či vodoměrky, ale mohou se do něj nastěhovat také obojživelníci v podobě žab nebo čolků. Najdete tady třeba vážky i včely, které jsou přilákány medonosnými květinami, jimiž lze osázet příbřežní zónu. Sledovat můžete rovněž různé druhy ptáků nebo narazit na užovku. Umístěním jezírka na svou zahradu dáváte životní prostor řadě živočichů, kteří jej jinde hledají už jen obtížně. Domov zde nalézají nejen zástupci fauny, ale rovněž flóry. Do pobřežního pásma (tzv. litorální zóny) se vysazuje mix různých druhů rostlin od trávy

ostřice přes sítiny, skřípínek jezerní, až po fialové kvetoucí kyprej vrbici nebo kosatec žlutý a mnohé další. Mokřadní rostliny mají funkci jak estetickou, tak praktickou. Na jejich kořenech zapuštěných ve vrstvě kačírku žijí bakterie zajišťující čisticí procesy ve vodě. Přispívají k udržení biologické rovnováhy v jezeru.

3. Zlepšení mikroklimatu

Evapotranspirace je termín označující proces, při němž se z povrchu vypařuje voda. Slovo vzniklo ze složenin *evaporace*, tedy výpar z půdního nebo vodního povrchu, a *transpirace*, což značí vydýchávání vodní páry rostlinami. Když se voda proměňuje z kapalného skupenství na páru, vzniká výparné teplo unikající do atmosféry. Tímto procesem se výrazně ochlazuje okolí. Co to tedy znamená? Že není lepší místo, kde strávit žhavý letní den, než v blízkosti jezírka. Během horkých měsíců pocítujete poblíž vodního prvku příjemné klima. Voda se odpařuje nejen ze samotné hladiny, ale i z okolních rostlin. Míru evapotranspirace významně ovlivňuje okolí jezírka. Pokud je umístěno v oblasti, kde se nacházejí holá pole bez vegetace, vypařování je intenzivnější.

4. Zadržení dešťových srážek

Zadržování vody v krajině je hojně diskutovaným tématem, o němž se hovoří v souvislosti se změnami klimatu. Životodárná voda z krajiny mizí. Vybudování jezírka v zahradě může být dobrým příkladem, jak zachytit a následně využít dešťovou vodu ze střechy domu, která by jinak bez užitku odtekla. Jezírko lze napojit na svod z okapu, a tím vodní nádrž dotovat.

5. Koupání bez chemie

Jedním z častých důvodů, proč si lidé pořizují jezírko, je možnost koupání. Přírodní alternativa bazénu nabízí požitky v podobě plavání a vodních radovánek bez použití chemie. Přesto se pro udržení čistoty vody v jezírku mohou použít různé technologie čištění vody. V této knize se zaměřujeme na přírodní čištění.

6. Radost po celý rok

Zatímco bazén se obvykle na zimní měsíce zazimovává a schová se pod nepříliš estetickou plachtu anebo přístřešek, pohledem na jezírko se můžete kochat po celý rok. A co více – díky zamrznutí se v chladném

období vytváří na povrchu led, takže kdo má malé ratolesti, jistě je potěší vznik přírodního kluziště přímo u domu, kde mohou zkoušet svůj bruslařský um.

7. Otužování a saunování prospívá zdraví

Otužování se stalo v posledních letech trendem. Nejde ovšem o žádnou novinku – příznivé účinky tohoto procesu znali již ve starověku. Léčivý vliv studené vody později v 19. století prosazoval například německý kněz a léčitel Sebastian Kneipp nebo „vodní lékař“ Vincenz Priessnitz, zakladatel vodoléčby a léčebného ústavu v Lázních Jeseník.

Právě jezírko na vlastní zahradě přispívá k tomu, že má člověk možnost otužování dobře dostupnou a může jej vykonávat pravidelně. Mnoho lidí si navíc nechává budovat v blízkosti jezírka saunu, čímž vzniká ideální spojení. Saunování má taktéž blahodárný dopad na posílení imunity. Ti, kdo nemají na zahradě dostatek prostoru, aby vybudovali jezírko, mohou mít alespoň menší otužovací jezírko k sauně.

8. Relaxace fyzická i psychická

Vybudováním jezírka vytvoříte ve své zahradě důležitou relaxační zónu. Posezení na terase u vody pomáhá po dlouhém a náročném dni ke znovunalezení životní rovnováhy. Vedle samotné vizuální stránky mohou k relaxaci přispět i uklidňující zvuky vydávané tekoucí vodou – zurčení, bubláni, šplouchání... Jezírko se dá doplnit o mechanický oběhový systém, který podporuje průzračnost vody. Vyčištěná voda se čerpá zpět na povrch. Její vypouštění je možné přes kámen, anebo lze vytvořit malý vodopád či jiný vodní prvek.

9. Vyžití pro děti

Jezírko představuje prostor pro děti, motivuje je k pohybu a formuje jejich důvěru k vodě. Kdo vyrůstá v blízkosti vodních ploch, naučí se obvykle rychleji plavat a získá celoživotní kladný vztah k vodnímu živlu. Litorální zóna, tedy pobřežní pásmo s kamínky, láká ke hrátkám i nejmenší členy rodiny, větší děti si s chutí zaplavou a v zimě zabruslí. Přírodní jezírko

s absencí chlóru je pro dětskou pokožku i dýchací cesty jistě lepší variantou než chemicky čištěný bazén, zvláště pokud se jedná o malé atopiky či astmatiky.

Avšak kdo má malé děti, měl by při plánování vodních prvků vždy myslet v první řadě na jejich bezpečí. Oproti bazénům mají koupací jezírka pobřežní zónou, mělký pás na okraji. Hloubka nezačíná hned u břehu, v případě pádu dítě dosáhne na dno a může se samo dostat ven. Do doby, než děti vyrostou, se doporučuje raději nepožívat mola, ze kterých by mohly spadnout rovnou do hloubky. Je však možné nachystat přípravu na molo a vybudovat jej až ve chvíli, kdy se ze všech členů rodiny stanou zdatní plavci.

10. Zvýšení ceny domu

Jezírko samozřejmě znamená investici. Zároveň se však jeho realizace stává nedílnou součástí nemovitosti a zvyšuje její celkovou hodnotu. Kvalitně provedené jezírko, o které se jeho majitel stará, slouží mnoho desítek let.

